

Utbildnings- och informationsmaterial om stöd till deltagare i det demokratiska samtalet som utsätts för hot och hat

Slutredovisning av Ku2017/01674/D

Innehåll

Uppdraget	3
Bakgrund	3
Projektorganisation	3
Samverkan	4
Inventering av området	5
Avgränsningar av målgrupper	9
Budskap	10
Webbplatsen tystnainte.se	10
Webbstruktur	11
Design	12
Innehåll	13
Användarundersökningar	14
Spridning av webbplatsen	15
Resultat av spridningsinsatserna	18
Behovsanalys och förslag på fortsatta åtgärder	21
Samordning av fortsatta insatser	21
Kunskapshöjning	22
Utbildning och kompetensutveckling	24
Stöd och skydd	25
Utveckla och sprid Tystna inte	27

Uppdraget

Brottsoffermyndigheten fick i juli 2017 i uppdrag av regeringen att ta fram utbildnings- och informationsmaterial för att stödja deltagare i det demokratiska samtalet som utsätts för eller riskerar att utsättas för hot och hat, se bilaga. Utbildnings- och informationsmaterialet ska kunna användas av myndigheter, organisationer och enskilda personer.

Regeringen angav i uppdraget att materialet ska utgöra stöd till enskilda personer som är utsatta för hot och hat i den offentliga debatten, inte minst på internet och i sociala medier. Det ska även bidra till att yrkesverksamma och det civila samhället bättre ska kunna stödja personer som blir eller riskerar att bli utsatta för hot och hat. Vidare skulle arbetet med uppdraget ske i samråd med Brottsförebyggande rådet, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Brottsofferjouren Sverige samt andra aktörer som har kunskap om och kommer i kontakt med personer som utsätts för hot och hat i det offentliga samtalet. Regeringen uttryckte även att ett jämställdhetsperspektiv skulle beaktas vid genomförandet av uppdraget och åskådliggöras i materialet, eftersom det finns könsrelaterade skillnader i utsattheten.

Bakgrund

Regeringen beslutade i juli 2017 att anta en handlingsplan för att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat. Fokus var att stärka arbetet med att förebygga förtroendevaldas, journalisters och konstnärers utsatthet för hot och hat. I handlingsplanen konstaterade regeringen att den digitala utvecklingen har skapat förutsättningar för ett mer öppet och inkluderande demokratiskt samtal, samtidigt som internet och sociala medier har gjort det lättare att framföra och sprida hot och hat. Regeringen pekade vidare på att personer som syns, hörs och engagerar sig i samhällsfrågor, till exempel förtroendevalda, journalister och konstnärer, är särskilt utsatta för hot och trakasserier.

Handlingsplanen slog fast att alla som deltar i den offentliga debatten och engagerar sig i samhällsfrågor ska ha tillgång till grundläggande stöd vid utsatthet för hot och hat. Det framgick att det är viktigt att det finns lättillgänglig information om vilket stöd som finns och att det når målgrupper och enskilda individer som är särskilt utsatta. Med anledning av detta gav regeringen Brottsoffermyndigheten i uppdrag att ta fram utbildnings- och informationsmaterial för att stödja deltagare i det demokratiska samtalet som utsätts för eller riskerar att utsättas för hot och hat.

Projektorganisation

Brottsoffermyndighetens projektgrupp för uppdraget bestod av fyra personer med kompetens inom huvudsakligen juridik, biblioteks- och informationsvetenskap, vetenskapsjournalistik och kommunikation. Det fanns även en styrgrupp på myndigheten knuten till arbetet som bestod av myndighetens generaldirektör och enhetschefen för Brottsofferfonden och Kunskapscentrum. I det inledande arbetet medverkade dessutom personal från myndighetens brottsskadeenhet i en intern referensgrupp.

I planeringen och genomförandet av uppdraget samarbetade Brottsoffermyndigheten med kommunikationsbyrån Matador samt den digitala byrån Teknikhuset med underleverantörerna för filmproduktion, Christjan Wegner och Red Carpet Media. Därutöver anlätade myndigheten företaget Beyond Research för en kvalitativ undersökning.

Samverkan

Referensgrupper

Regeringsuppdraget genomfördes i samråd med flera myndigheter och ideella organisationer. Den 23 april 2018 anordnade myndigheten de första referensgruppsmötena med myndigheter respektive ideella organisationer. De andra referensgruppsmötena hölls den 23 maj 2019.

Vid mötena deltog representanter från följande myndigheter och organisationer:

Brottsförebyggande rådet, Brottsofferjouren Sverige, Konstnärnämnden, Medieinstitutet Fojo vid Linnéuniversitetet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för delaktighet, Polismyndigheten, Prevent, Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners och queeras rättigheter, Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer, Statens medieråd, Sveriges Kommuner och Landsting och Unizon. Referensgrupperna omfattade även representanter för Socialstyrelsen samt Institutet för Juridik och Internet.

Vid det första mötet presenterade Brottsoffermyndigheten uppdraget och de medverkande myndigheterna och organisationerna redogjorde för deras pågående arbete om utsatthet för hot och hat i det demokratiska samtalet. Därutöver diskuterades informations- och utbildningsbehov, vilka grupper som är mest angelägna att nå samt vart de utsatta målgrupperna vänder sig för stöd och hjälp.

Vid det andra mötet presenterade Brottsoffermyndigheten den framtagna webbplatsen tystnaint.se som de medverkande representanterna kunde lämna synpunkter på. Mötet avslutades med en framåtsyftande diskussion om vilka behov och insatser av stöd och hjälp inom området som finns samt hur arbetet ska samordnas.

Utökat samråd

Den 11 juni 2018 genomförde Brottsoffermyndigheten en workshop med titeln Hot och hat som kan tysta demokratin. Workshopen var en form av utökat samråd med representanter för Brottsförebyggande rådet, Brottsofferjouren Sverige, Expo, Gullers Grupp, #jagärhär, Journalistförbundet, Jämställdhetsmyndigheten, Karolinska Institutet, Konstnärnämnden, Polismyndigheten, Prevent, Kvinnojouren Nacka-Värmdö, Make Equal, Myndigheten för kulturanalys, Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer, Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners och queeras rättigheter, Socialstyrelsen, Sveriges författarförbund, Sveriges riksdag, Unizon och Ung Media Sverige. Korta föreläsningar blandades med gruppdiskussioner om bland annat vilket stöd utsatta personer behöver.

Under workshopen höll Elza Dunkels, docent vid Umeå universitet, och Ängla Eklund, ordförande för Institutet för Juridik och Internet, var sitt föredrag om hot och hat på nätet och hur det påverkar demokratin. Den sociala entreprenören och fotografen Felicia Margineanu berättade om sina erfarenheter av hot och hat. Dagen avslutades med ett panelsamtal där föreläsarna samt Hanna Andersson, projektledare vid Medieinstitutet Fojo och Anna-Karin Jonsson, biträdande säkerhetschef vid Sveriges riksdag, deltog. De diskuterade främst vilket stöd och vilken hjälp utsatta personer behöver. Dagens moderator var Annakarin Nyberg, universitetslektor vid Umeå universitet och författare.

Övrig samverkan

Brottsoffermyndigheten samverkade med Sveriges Kommuner och Landsting med anledning av deras satsning för att stärka förtroendevaldas möjlighet att verka i sitt demokratiska uppdrag. I samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting och Polismyndigheten tog myndigheten fram skriften Anmäl alltid hot, hat och våld – det handlar om demokrati. Brottsoffermyndighetens del i skriften var att informera om brottsskadeersättning och redogöra för vilka möjligheter det finns att få ersättning för en person som har blivit utsatt för hot och hat. Skriften innehåller även exempel på när utsatta personer har polisanmält brott och beviljats brottsskadeersättning. Den trycktes i 2 000 exemplar och finns även nedladdningsbar på Brottsoffermyndighetens och Sveriges Kommuner och Landstings webbplats. Information om skriften har bland annat spridits digitalt via nyhetsbrev. Den har också spridits på Sveriges Kommuner och Landstings konferenser.

Därutöver hade Brottsoffermyndigheten ett samrådsmöte med Nationella genussekretariatet vid Göteborgs universitet, för att diskutera utsatthet bland forskare och annan universitetspersonal. Samrådsmöten hölls även med kommittén Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet. Kommittén arbetar med frågan om hur digitala miljöer påverkar människors deltagande och delaktighet i demokratin. Brottsoffermyndigheten diskuterade i första hand frågor om desinformation och näthat.

Inventering av området

Arbetet med regeringsuppdraget inleddes med en inventering av pågående projekt och uppdrag inom området samt en sammanställning av nyhetsartiklar, rapporter, forskning och andra studier på området. Brottsoffermyndigheten genomförde också en kartläggning av könsskillnader i utsatthet och benägenhet att anmäla hot och hat. Andra viktiga utgångspunkter var den workshop som hölls den 11 juni 2018 och mötena med referensgrupperna.

Brottsoffermyndigheten beställde dessutom en kvalitativ undersökning av målgruppen från företaget Beyond Research. Syftet med undersökningen var att kartlägga behov av information och stöd hos deltagare i det demokratiska samtalet som utsätts för eller riskerar att utsättas för hot och hat. Undersökningen genomfördes via individuella djupintervjuer med influencers, politiker, konstnärer och journalister. Totalt intervjuades 16 personer i undersökningen, varav tolv kvinnor och fyra män.

Av inventeringen framgick att gränserna mellan arbetsliv och privatliv verkar vara utsuddade för många som deltar i samhällsdebatten. Det kan då vara svårt för personerna att veta i vilken roll de uttalar sig i det offentliga samtalet och vad som ska ses som en arbetsmiljöfråga. De kanske inte heller vill vara knutna till en specifik arbetsgivare eller organisation, utan tar det för självklart att kunna verka inom många områden samtidigt.

Vissa av de personer som utsätts för hot och hat ser sig inte som brottsoffer. För några kan det handla om att de inte vet att de blivit utsatta för något brottsligt. Andra frånsäger sig brottsofferetiketten eftersom den inte hör till de machoideal som råder inom vissa yrkesgrupper.

Målgruppen visade sig också många gånger bestå av personer som generellt sett kan vara stressade och ha ont om tid att tillgodogöra sig information. De behöver därför information som är kärnfull, kortfattad och lättillgänglig.

Skillnader i utsatthet

Inventeringen av området visade att både män och kvinnor utsätts för hot och hat. Vidare framgick att det finns en rad faktorer som påverkar vilken typ av hot och hat det kan handla om och i vilken utsträckning deltagare i det demokratiska samtalet utsätts för hot och hat.

Ett antal undersökningar visar att det förekommer könsrelaterade skillnader i utsattheten. När män utsätts för näthat är det, enligt rapporten Hat och hot på nätet av Nordisk information för kunskap om kön från 2017, oftare fråga om kränkningar med anspelning på yrkesskicklighet och kompetens eller hot om våld. Däremot utsätts kvinnor i högre grad för kränkningar med inslag av sexism och sexuella hot och trakasserier med koppling till person i stället för profession. Enligt resultaten av Brottsoffermyndighetens kvalitativa undersökning får män nästan uteslutande fysiska hot och karaktären på hatet är mer riktat mot deras verk eller ifrågasättande av deras yrkesroll. För kvinnor handlar det mycket oftare hot om sexuellt våld eller hat kopplat till deras utseende.

Medieinstitutet Fojos rapport Fojo Media Institute's Special Report focusing on Threats and Online Hate against Women Journalists and Gender Equality från 2017 visar att kvinnliga journalister löper större risk att bli utsatta för sexualiserade hot och trakasserier än män.

Förtroendevalda kvinnor som har en ordförandepost utsätts i större utsträckning än män i samma position, enligt Politikernas trygghetsundersökning 2017 av Brottsförebyggande rådet. Samma undersökning visar att förtroendevalda kvinnor som är mer exponerade också blir utsatta i högre grad än förtroendevalda män som är mer exponerade.

” Hoten jag får har ofta inslag av sexuellt våld, vilket mina manliga kollegor inte får. ”

Irena Pozar, journalist

I vilken grad en person utsätts för hot och hat kan också bero på inom vilket ämne hen verkar. Journalisternas trygghetsundersökning från 2016 visar att utsattheten inom journalistkåren ofta är kopplad till ämnesbevakning. I Brottsoffermyndighetens inventering av området blev det också tydligt att frilansare är särskilt utsatta, till exempel frilansande journalister och influencers, eftersom de saknar en arbetsgivare som de kan vända sig till när de utsätts för hot och hat inom sitt yrke eller uppdrag.

Andra faktorer som tycks påverka i vilken grad någon utsätts för hot och hat är ens ålder och bakgrund. Bland konstnärerna är det exempelvis de yngre och de som har utländsk bakgrund som löper större risk att utsättas för hot och hat, visar rapporten Hotad kultur som Myndigheten för kulturanalys tog fram 2016. Även yngre förtroendevalda verkar enligt Politikernas trygghetsundersökning 2017 vara mer utsatta för hot och hat än äldre. Samma rapport visar även att manliga förtroendevalda med utländsk bakgrund är mer utsatta än män

med svensk bakgrund. Respondenterna i Brottsoffermyndighetens kvalitativa undersökning uppgav också att hot och hat med inslag av sexistiskt hat och hot ofta förekommer tillsammans med rasistiska uttalanden.

Om ens kön, ålder, bakgrund, yrke eller engagemang påverkar i vilken grad en person utsätts för hot och hat så verkar ämnen eller områden som kan resultera i hot och hat vara en faktor som är svårare att förutse. Inventeringen visade att många utsätts när de engagerar i sig frågor som handlar om rasism, jämställdhet och jämlikhet, men det framkom också att en person kan utsättas för ett hot och hat för i princip vilket ämne som helst. Det behöver inte i grunden vara en aktuell eller omstridd fråga som väcker hot och hat, utan i vissa fall kan det räcka att någon har en viss ålder eller bakgrund.

” Jag möter mest hot och hat när jag skriver om jämställdhet, rasism och jämlikhet. ”

Patrik Lundberg, författare och journalist

Benägenhet att anmäla hot och hat

För att kunna ta fram ett adekvat informations- och utbildningsmaterial var det viktigt för Brottsoffermyndigheten att ta reda på anledningar till varför hot och hat inte polisanmäls. Inventeringen av området visade på följande:

- Utsatta personer tror inte att en polisanmälan kan leda till något.
- Utsattheten betraktas som en del av personernas uppdrag, arbete eller engagemang.
- De utsatta ser hoten och hatet som en bagatell.

Inventeringen visade att utsatta personer ibland saknar förtroende för polisen, varför de avstår från att polisanmäla hot och hat. Det kan finnas flera förklaringar till avsaknaden av förtroendet för polisen. Det kan handla om att den utsatta gjort en polisanmälan tidigare, men inte fått ett bra bemötande. Oviljan att polisanmäla kan även bero på att den utsattas tidigare erfarenhet visar att polisen saknar kunskap om ämnet och inte förstår vidden av problemet. Ett bra bemötande av polisen och goda kunskaper om vad det innebär att vara utsatt inom det demokratiska samtalet är därför viktiga verktyg för att få utsatta personer att anmäla hot och hat.

Även de personer som gjort en polisanmälan och fått ett bra bemötande kan välja att inte polisanmäla på nytt eftersom de inte anser att det är möjligt att få en fällande dom. Det finns dock de som trots det gör en polisanmälan för statistikens skull.

Benägenheten att polisanmäla påverkas också av andra faktorer. Enligt representanterna i referensgrupperna verkar det exempelvis råda ett starkt machoideal inom journalistkåren. Den utsatta förväntas inte eller vill inte visa sig påverkad av det hot och hat hen får.

Osäkra anställningsformer kan också vara en bidragande orsak till den låga benägenheten att polisanmäla hos målgruppen. Personer som har utsatts för hot och hat tidigare eller riskerar att utsättas kan vara oroliga att potentiella arbetsgivare kan se det som besvärligt och därför välja att ge uppdrag till någon annan. Detta bidrar tillsammans med machoidealen till att personer undviker att berätta om de blivit utsatta för hot och hat. Därför är det viktigt att synliggöra frågan så att utsatta personer vågar prata om det och att fler vågar polisanmäla.

En ytterligare anledning till varför utsatta personer inte polisanmäler hot och hat är att det råder osäkerhet kring vad som är brottsligt eller inte. Det verkar också finnas osäkerhet om lagstiftningen även gäller det som sker på internet.

Konsekvenser

Hot och hat kan få allvarliga konsekvenser för de personer som utsätts. Det kan leda till att en person anpassar sitt beteende och censurerar sig själv. Den utsatta kan också välja att byta arbete, hoppa av ett uppdrag eller lämna sitt engagemang. Hoten och hatet påverkar också personers möjlighet att uttrycka sig obehindrat. När hot och hat upprepas under lång tid kan det bli en så normal del av livet att händelserna förminskas. Det är också vanligt att utsatta personer drar sig undan.

” Ensamhet är det farligaste som finns för det leder till rädsla och det leder till tystnad. ”

Bianca Kronlöf, skådespelare och komiker

Stöd och hjälp

I Brottsoffermyndighetens inventering av området framkom att det bland andra myndigheter och organisationer redan pågick många separata insatser för de olika utsatta målgrupperna. Däremot fanns inte någon samlad information om var det finns stöd och hjälp att hämta.

Vid workshopen i juni 2018 och under referensgruppsmötena diskuterades vilken typ av stöd och hjälp utsatta personer behöver samt vad utsatta personer behöver mer kunskap om. Dessutom hanterades frågan om vilken kunskap de som möter utsatta personer behöver. Dessa frågor ställdes även i Beyond Researchs kvalitativa undersökning.

De viktigaste slutsatserna av inventeringen avseende behov av stöd och hjälp var följande.

- Utsatta personer behöver grundläggande information om vart de kan vända sig för att få stöd och hjälp om de blir utsatta för hot och hat.
- Utsatta personer behöver information om vilka rättigheter de har.
- Utsatta personer behöver information om rättsprocessen.
- De som möter utsatta personer behöver utbildning i bra bemötande, mer kunskap om vad det innebär att vara utsatt för hot och hat i samhällsdebatten och vart den brottsutsatta kan hänvisas vidare.

- Det finns behov av tydlig och konkret information där en utsatt person enkelt kan förstå vad som är olagligt, när och hur en kan anmäla och vilka resurser som finns tillgängliga.
- Det behövs ökad kunskap om vilka rättigheter en anställd person har och vilka möjligheter till stöd som finns att tillgå från arbetsgivare och andra aktörer.
- Även personer som inte har en anställning behöver tydlig information om vilka rättigheter de har samt vilka externa stödinstanser som finns tillgängliga.

Avgränsningar av målgrupper

Med utgångspunkt i inventeringen beslutade Brottsoffermyndigheten att ta fram information på en webbplats som skulle rikta sig till enskilda personer som utsatts för hot och hat i den offentliga debatten, oavsett yrke eller engagemang. Vidare konstaterade myndigheten att informationen skulle omfatta såväl utsatthet på internet och i sociala medier som i offentliga miljöer, till exempel vid möten, uppträdanden och demonstrationer. Därutöver skulle webbplatsen rikta sig till yrkesverksamma, verksamma inom det civila samhället och andra som kommer i kontakt med de personer som utsätts för hot och hat i det offentliga samtalet.

Brottsoffermyndigheten konstaterade tidigt under uppdragstiden att grupper utan tydliga arbetsgivare, framför allt frilansare, framstod som särskilt angelägna att nå med information i den krets av grupper och enskilda som utsätts för hot och hat. Bland de personer som myndigheten ville informera var unga kvinnor en prioriterad grupp med hänsyn till att de är särskilt utsatta. Myndigheten breddade också bilden av vilka som kan vara utsatta för hot och hat i samhällsdebatten till att, utöver de som nämns i regeringens uppdrag och handlingsplan, även omfatta influencers, forskare och företrädare för civilsamhällets organisationer. Utgångspunkten för myndigheten var att ta fram ett material för många skilda målgrupper för att till exempel bloggare, serietecknare, frilansande journalister, kommunpolitiker och förtroendevalda i ideella organisationer skulle kunna hitta den information de behöver på en och samma webbplats.

De som möter utsatta visade sig bestå av flera kategorier som Brottsoffermyndigheten behövde nå ut med information till. Det finns många olika verksamheter och personer som en utsatt person kan vända sig till för stöd och hjälp eller att anmäla utsatthet. Det kan vara en chef, en vän, en facklig företrädare, en säkerhetsansvarig, en myndighetsperson eller en ideellt engagerad. Myndigheten uppmärksammades också på att företrädare för civilsamhällets organisationer kan befinna sig såväl i gruppen av de personer som utsätts för hot och hat som bland de som möter utsatta personer.

Från olika håll framfördes önskemål om att Brottsoffermyndigheten därutöver skulle inrymma information till och om gärningspersoner i webbmaterialet. Utifrån myndighetens grundläggande uppdrag och regeringsuppdragets utformning valde myndigheten att fokusera på brottsofferperspektivet. Informationen fokuserades därmed till att hjälpa de personer som blir utsatta för hot och hat i samhällsdebatten.

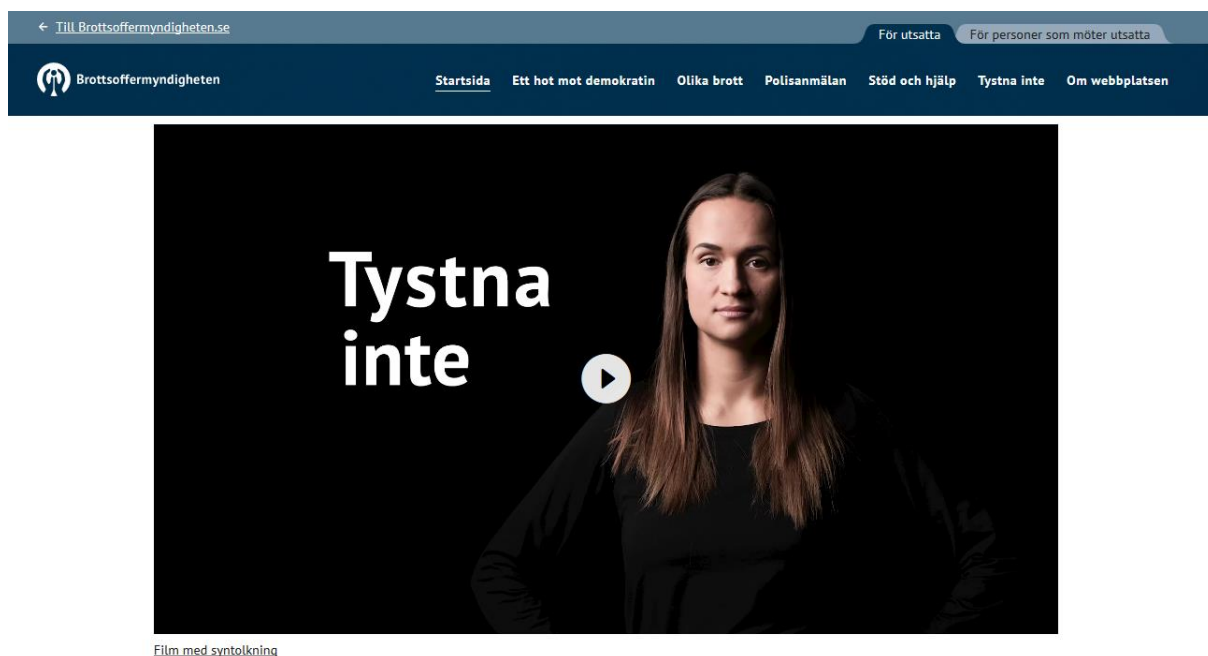
Budskap

Brottsoffermyndigheten tog under uppdraget fasta på vilka konsekvenser hot och hat kan få för demokratin. Ett demokratiskt samhälle måste vara öppet för olika röster och ge alla möjlighet att komma till tals. Demokratin är beroende av att människor deltar och engagerar sig i samhällsfrågor. Det är ett hot mot vår demokrati när personer som deltar i samhällsdebatten på grund av hot och hat censurerar sig själva, slutar engagera sig eller hoppar av ett uppdrag. Därför är det viktigt att samhället belyser frågan och erbjuder stöd till utsatta personer så att de orkar fortsätta med sitt arbete. Samtidigt är det viktigt att understryka att det inte är något misslyckande för en enskild person om hen inte vill fortsätta uttrycka sig offentligt. Däremot kan det ses som ett misslyckande för samhället när en person vill ge upp.

Med det framtagna materialet ville Brottsoffermyndigheten förmedla att alla har rätt att göra sin röst hörd och att de inte ska behöva tystna i det offentliga samtalet. Mot bakgrund av det gavs webbplatsen namnet tystnainte.se.

För att synliggöra budskapet valde Brottsoffermyndigheten att anlita ett antal personer som på olika sätt medverkar i det demokratiska samtalet och som ofta uttalar sig i frågor om feminism, genus, jämställdhet och rasism. Personerna intervjuades om sina erfarenheter i filmer till webbplatsen och de medverkade också med bild och citat i annonseringen för webbplatsen.

Webbplatsen tystnainte.se

Brottsoffermyndigheten inledde arbetet med att ta fram en webbplats i maj 2018 genom workshops och möten om målgrupper, användarupplevelser och design av webbplatsen. Vid dessa tillfällen diskuterades bland annat vilka olika målgrupper som var aktuella för webbplatsen liksom vilken information de förväntades vilja ha i enlighet med uppdraget.

Viktiga utgångspunkter för arbetet var den kartläggning och inventering som myndigheten gjort och den kvalitativa undersökning som Beyond Research genomfört. Myndighetens kommunikationsbyrå genomförde också intervjuer med ett antal representanter ur målgrupperna för att få vidare kännedom om deras önskemål inför en ny webbplats. Utifrån dessa togs webbstruktur, design och innehåll fram.

Webbstruktur

Brottsoffermyndigheten valde, som tidigare nämnts, en bred definition av vilka som skulle ingå i målgrupperna för informations- och utbildningsdelarna på tystnante.se. Webbplatsen fick därför de två målgruppsingångarna För utsatta och För personer som möter utsatta.

Ingången För utsatta riktades till personer som deltar i samhällsdebatten och som utsätts för eller riskerar att utsättas för hot och hat, till exempel journalister, politiker, författare, konstnärer, forskare och influencers.

Ingången För personer som möter utsatta riktades huvudsakligen till personer som är verksamma på myndigheter eller inom ideella organisationer som möter brottsoffer. Brottsoffermyndigheten utformade innehållet så att det även skulle passa för branschorganisationer, säkerhetsansvariga och fackförbund, liksom för chefer, kollegor, anhöriga och vänner till personer som utsätts för hot och hat.

Webbplatsen för målgruppsingången För utsatta delades in i sju olika rubriker med följande innehåll:

Startsida

Här finns en film där personer som deltar i det demokratiska samtalet berättar om sina erfarenheter av hot och hat. Dessutom finns hänvisningar till andra delar av webbplatsen som Brottsoffermyndigheten anser vara särskilt viktiga att lyfta, bland annat hur en polisanmälan går till och var det går att få hjälp och stöd.

Ett hot mot demokratin

Under denna rubrik presenteras information om vad yttrandefrihet är och hur den förhåller sig till hot och hat. Dessutom belyser webbsidorna vilka grupper som utsätts och vilka konsekvenser hot och hat kan få på framför allt samhällsnivå. Innehållet har en stark koppling till handlingsplanen Till det fria ordets försvar.

Olika brott

Här lyfter Brottsoffermyndigheten svårigheterna att veta vad som är en brottslig handling. Därutöver finns exempel på olika brott som kan kopplas till hot och hat samt berättelser i form av filmade intervjuer med deltagare i samhällsdebatten som utsätts för hot och hat.

Polisanmälan

En viktig utgångspunkt för materialet var att få fler att polisanmäla hot och hat, eftersom anmälningsfrekvensen är låg inom målgruppen. På den här sidan får besökarna därför information om hur en polisanmälan går till och varför det är viktigt att anmäla. Sidan innehåller också information om vad som händer efter en anmälan och vilka olika typer av ersättning som en utsatt person kan ha rätt till.

Stöd och hjälp

Under denna rubrik finns information om var det går att få stöd och hjälp och hur det kan skilja sig åt beroende på om personen har en anställning alternativt inte har någon arbetsgivare, till exempel har ett eget företag, är förtroendevald eller är ideellt engagerad. Här finns också kontaktuppgifter till olika organisationer och myndigheter som kan ge stöd och hjälp.

Tystna inte

Under rubriken Tystna inte förmedlas några viktiga sammanfattande budskap till webbplatsens besökare: du är inte ensam, prata om det, polisanmäl och tystna inte.

Om webbplatsen

Rubriken Om webbplatsen innehåller information om syftet med webbplatsen, innehållet i regeringsuppdraget samt kontaktuppgifter och allmän information om Brottsoffermyndighetens verksamhet.

För de som möter utsatta

Personer som möter utsatta kan nå information via sidhuvudet på tystnaint.se och via webbadressen tystnaint.se/ge-stöd. På dessa webbsidor är rubrikerna och innehållet i stort sett detsamma som på sidan som vänder sig till utsatta personer, men tonaliteten skiljer sig åt. Även budskapen och informationen anpassades för att tillgodose behov hos de som möter utsatta.

Design

Brottsoffermyndigheten ville att designen av webbplatsen skulle stödja budskapet tystna inte. För att uppnå det valde Brottsoffermyndigheten blå färgtoner som kunde förmedla hopp och lugn. Det var även viktigt att återskapa lugn och struktur i designen i övrigt, vilket bland annat gjordes med hjälp av en vit bakgrund och tydlig rubrikstruktur. En tydlig struktur ansågs även vara nödvändig eftersom flera av målgrupperna beskriver sig som stressade och i behov av att snabbt kunna finna den information de letar efter.

I och med att det till stor del handlar om medievana målgrupper bedömde Brottsoffermyndigheten att det var viktigt att snabbt fånga besökarnas intresse. Det gjordes med hjälp av en rörlig bild på startsidan. Myndigheten valde också att arbeta med olika moduler för att behålla besökarnas intresse. På webbsidorna finns filmer, texter, illustrationer, statistik, citatrutor, bilder med länkar till andra webbsidor och kontaktuppgifter.

Det var också viktigt att förmedla att en myndighet står bakom Tystna inte. Därför följer webbplatsen Brottsoffermyndighetens grafiska profil och myndighetens logotyp syns tydligt i sidhuvudet.

Innehåll

Texter

Texterna skrevs av projektgruppen. Samtliga texter och bilder på webbplatsen granskades i enlighet med Brottsoffermyndighetens rutiner för mottagaranpassade texter samt rutiner för inkluderande bilder och filmer. Det innebär att texterna är klarspråksgranskade och att gruppen har säkerställt att målgruppen ska känna sig inkluderade oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning och sexuell läggning.

Filmer

Filmer utgör en viktig del av tystnante.se. Det finns två olika typer av filmer på webbplatsen: intervjuer med experter och berättelser av personer med egen erfarenhet av hot och hat.

Syftet med att använda experter är att förmedla viktig kunskap till både utsatta personer och de som möter utsatta. Experterna som medverkar i filmerna intervjuades om följande ämnen:

- Ola Larsmo, journalist och författare, om yttrandefrihet och demokrati
- Ängla Eklund, jurist, om olika brott med koppling till hot och hat
- Daniel Godman, polis, om polisanmälan
- Ingela Ackemo, jurist, om brottsskadeersättning
- Josefin Grände, legitimerad psykoterapeut, om stöd och hjälp.

Personerna som intervjuades om hur deras erfarenheter av hot och hat ser ut berättar även om hur de upplever att det demokratiska samtalet påverkas av hot och hat samt vad som kan motverka att samtalet tystnar. Syftet är att personerna, genom att berätta om sina egna erfarenheter av hot och hat, kan bidra till att skapa igenkänning för andra som utsatts och att ge förståelse hos de som möter utsatta personer om vilka konsekvenser hot och hat kan få. De fungerar också som ambassadörer för Tystna inte.

Detta var bland de första gångerna som Brottsoffermyndigheten använde sig av personer som berättade om egna erfarenheter av brott i ett material. Det ställde särskilda krav på urvalet. Myndigheten gjorde en omfattande research för att välja ut lämpliga personer. Utgångspunkten var att personerna skulle komplettera varandra genom att vara verksamma inom olika områden och genom att visa på en bred representation i samhället. Det var också viktigt att de medverkande hade bearbetat de händelser som de varit med om.

Många av de tillfrågade uttryckte att de inte var de mest utsatta och att de kände andra som varit med om värre saker. Brottsoffermyndigheten var dock noga med att påpeka att det inte fanns något självändamål med att välja personerna utifrån grad av utsatthet. Det viktiga var att de skulle kunna bidra till att andra utsatta kunde känna igen sig.

Före filminspelningen gjorde regissören förintervjuer med ambassadörerna för att hitta inriktningar för respektive intervju och för att skapa ett tryggt sammanhang inför inspelningen. Intervjuerna genomfördes på en generell nivå med inslag av personliga upplevelser. Myndigheten var dock noggrann med att ta bort alltför personliga detaljer ur intervjuerna.

Följande fem personer, som på olika sätt deltar i samhällsdebatten, intervjuades:

- Aida Badeli, politiker
- Bianca Kronlöf, skådespelare och komiker
- Patrik Lundberg, författare och journalist.
- Ulf Mellström, forskare
- Irena Pozar, journalist

Samtliga filmer som togs fram till webbplatsen är textade och syntolkade.

Skillnader i utsatthet mellan könen

En del i uppdraget var att belysa hur utsattheten skiljer sig åt mellan kvinnor och män. Det uppmärksammar Brottsoffermyndigheten genom intervjuer och citat som visas på webbplatsen. De personer med egna erfarenheter av hot och hat som medverkar i filmerna svarade vid intervjuerna på hur utsattheten skiljer sig åt mellan könen enligt deras erfarenheter. Citat från detta används på webbplatsen. Därutöver finns information om vilka områden som särskilt kan väcka hot och hat under rubriken Om hot och hat.

I de flesta andra sammanhang skulle Brottsoffermyndigheten ha valt en jämn könsfördelning bland de medverkande i filmerna. I det här uppdraget var det dock viktigt att belysa skillnader i utsatthet på grund av kön bland personer som deltar i samhällsdebatten. Därför är det tre kvinnor och två män i materialet.

Användarundersökningar

När webbplatsen började ta form genomförde Brottsoffermyndighetens kommunikationsbyrå en användarundersökning. Enligt respondenterna uppfattades webbplatsen generellt som tydlig, lättnavigerad och hjälpsam. Det ansågs positivt att språket var könsneutralt och lättillgängligt och att det fanns ett du-tilltal. Informationen upplevdes vara lätt att ta till sig för såväl en utsatt person som någon som arbetar med frågorna.

En synpunkt var att uppdelningen mellan sidorna för utsatta och för de som möter utsatta behövde synliggöras tydligare alternativt slås samman till en sida för att inte dölja information för någon av målgrupperna. Myndigheten bestämde sig för att genom designen ytterligare förtydliga att det går att växla mellan sidorna för de som är utsatta respektive de som möter utsatta personer.

Brottsoffermyndigheten genomförde även en webbenkät på tystnainte.se under tre veckor i september 2019. Enkäten syftade till att samla in synpunkter på webbplatsens innehåll och förslag på hur det stödjande arbetet mot hot och hat kan utvecklas och spridas ytterligare.

Spridning av webbplatsen

Den 7 maj 2019 lanserade Brottsoffermyndigheten webbplatsen tystnainte.se. Myndigheten började då även marknadsföra webbplatsen i många kanaler och till flera olika målgrupper. Spridningen ägde framför allt rum från det att webbplatsen lanserades den 7 maj 2019 fram till och med september månad inför slutredovisningen av uppdraget.

PR-arbete

Brottsoffermyndigheten gick i samband med lanseringen ut med ett pressmeddelande om Tystna inte och fick hjälp av myndighetens kommunikationsbyrå med att kontakta utvalda redaktioner. Via pressmeddelandet fick redaktioner även tillgång till pressbilder.

Inlägg på sociala medier

Brottsoffermyndigheten öppnade konton för Tystna inte på Facebook och Instagram för att kunna kommunicera om och marknadsföra webbplatsen. Myndigheten publicerade ungefär två inlägg per vecka under maj till september månad med undantag för semestermånaderna. Inläggen bestod av korta budskap om hot och hat mot deltagare i det demokratiska samtalet, filmer med de personer som medverkar på webbplatsen samt viktiga budskap från tystnainte.se, bland annat om vikten att polisanmäla, att det finns stöd och hjälp att få samt att utsattheten skiljer sig åt mellan könen. Målgrupperna kunde där reagera på, kommentera och ställa frågor om Tystna inte och det innehåll som myndigheten publicerade.

Annonsering

Brottsoffermyndigheten valde att i ett inledande skede försöka nå målgrupperna via så specifika kanaler som möjligt. För att skapa igenkänning i målgruppen medverkade de fem personer som intervjuats om egna erfarenheter av hot och hat även i annonser som bestod av citat från och bilder av personerna. Citaten hade en generell karaktär för att de som deltar i det demokratiska samtalet skulle kunna känna igen sig. Annonserna skildrade hur hotfull vardagen kan vara för en person som deltar i samhällsdebatten, samtidigt som de pekade på att det finns stöd och hjälp för dem som utsätts för hot och hat.

Brottsoffermyndigheten annonserade i det inledande skedet i utvalda medier via nyhetsbrev, webbannonser och i tryckt format. Webbannonser och annonser i nyhetsbrev länkade vidare till tystnainte.se och i de tryckta annonserna spreds länken i textformat. Annonseringen genomfördes under maj, juni och september månad.

Aida Badeli medverkade i en webbannons på Dagens Samhälle.

Irena Pozar var med i en webbannons på Journalistens webbplats.

Bianca Kronlöf var med i Konstnärens nyhetsbrev samt i annonser i tidskrifterna Konstnären samt Scen och Film.

Ulf Mellström medverkade i Universitetslärares nyhetsbrev samt i en webbannons på universitetslararen.se.

Patrik Lundberg medverkade i den tryckta versionen av tidskriften Författaren.

I september 2019 gjorde Brottsoffermyndigheten en mindre kampanj med syfte att öka trafiken till webbplatsen genom klick på annonser. Myndigheten genomförde dels en sökordsannonsering på Google, dels en annonseringskampanj på Google Display Network, ett annonsnätverk med över två miljoner webbplatser. Genom nätverket är det möjligt att nå ut till 80 procent av alla som använder internet. Brottsoffermyndigheten styrde annonseringen så att annonserna bara visades för utvalda intresseområden, exempelvis nyheter, vetenskap samt kultur- och samhällsfrågor. Sökordsannonseringen bestod av textannonser för dem som söker efter något på Google. Denna annonseringsform användes eftersom det fanns flera sökord kopplade till tystnainte.se som många använder när de söker på Google efter frågor kring hot och hat.

Eftersom flera studier visat att yngre kvinnor i det demokratiska samtalet är särskilt utsatta valde Brottsoffermyndigheten att använda 65 procent av mediebudgeten för att nå kvinnor i åldersspannet 18–40 år. I denna grupp finns också många digitala opinionsbildare, bland

annat influencers, vilka Brottsoffermyndigheten hade svårt att nå via medier i den inledande annonseringskampanjen.

I den bredare marknadsföringsinsatsen ingick även sponsrade inlägg på Facebook för en lägre summa. Brottsoffermyndigheten valde att sponsra ett inlägg riktat till personer som blivit utsatta för hot och hat i samhällsdebatten. Inlägget bestod av den film som finns på startsidan av tystnainte.se. Även i detta fall styrdes annonseringen så att inlägget bara visades för utvalda intresseområden, motsvarande de som användes till annonseringen på Google Display Network.

E-postutskick

Information om webbplatsen spreds också via e-postutskick till utvalda nyckelpersoner inom flera olika verksamhetsområden samt till ideella organisationer och myndigheter som möter målgrupperna. Utskicket nådde bland annat rättsväsendet, kvinno- och tjejjourer, brottsofferjourer, relevanta fackförbund, samverkanspartner, intresse- och branschorganisationer för deltagare i det demokratiska samtalet samt säkerhetsansvariga på landets universitet. Även landets samtliga kommuner fick ta del av utskicket. Här riktades informationen till dem som ansvarar för brottsofferfrågor inom socialtjänsten, arbetar med brottsförebyggande frågor eller är säkerhetsansvariga inom kommunerna. Dessutom berättade myndigheten om regeringsuppdraget i två artiklar i Brottsoffermyndighetens nyhetsbrev.

Brottsoffermyndigheten identifierade även cirka 50 influencers på sociala medier vilka fick information via direktmeddelande på Instagram eller Facebook under september månad. Meddelandet innehöll information om Tystna inte och en uppmuntran om att sprida budskapet om webbplatsen vidare.

I september gjorde Brottsoffermyndigheten ett e-postutskick för att påminna mottagarna om att besöka webbplatsen tystnainte.se. Målgruppen för utskicket var myndigheter och organisationer som möter personer som deltar i samhällsdebatten och blivit utsatta för hot och hat.

Även andra organisationer berättade om Tystna inte i sina nyhetsbrev, bland andra länsstyrelser samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Utbildningar och möten

Brottsoffermyndigheten arrangerar varje år flera temadagar på olika orter i landet för personer som arbetar med brottsofferfrågor i offentlig eller ideell regi. Myndigheten informerade om Tystna inte på några utvalda temadagar under 2019. Dessutom spred Brottsoffermyndigheten information om webbplatsen i olika samverkansgrupper, till exempel i Brottsoffermyndighetens samverkansgrupp för brottsofferarbete samt i gruppen Nationell myndighetssamverkan för kvinnofrid. Vid Brottsofferjouren Sveriges konferens Orädd demokrati som arrangerades i Umeå våren 2019 presenterade en representant från myndighetens projektgrupp tystnainte.se. Referensgrupperna för uppdraget har medverkat till att sprida information om Tystna inte via sina kanaler, bland annat via länkar på webbplatser och via inlägg i sociala medier.

Under 2019 medverkade Brottsoffermyndigheten vid två tillfällen i webbseminarier arrangerade av Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. Målgrupper var förtroendevalda, säkerhetsansvariga och andra som arbetar nära förtroendevalda. Våren 2019 deltog en jurist

från Brottsoffermyndighetens brottsskadeenhet i webbseminariet Anmäl alltid hot, hat och våld. Under en timme samtalade ansvariga från SKL med Brottsoffermyndighetens jurist och en representant från Polismyndigheten om rättsfall där förtroendevalda har anmält händelser av hot, hat och våld. Brottsoffermyndigheten informerade även om Tystna inte på SKL-dagarna i början av 2019. Hösten 2019 medverkade Brottsoffermyndighetens generaldirektör i ett webbseminarium för att informera om bland annat arbetet med Tystna inte och om brottsskadeersättning. Seminariet hade rubriken Stöd till förtroendevalda som utsatts för hot och hat – vad händer vid en polisanmälan? Även en representant från demokrati- och hatbrottsgruppen vid Polismyndigheten medverkade.

Brottsoffermyndigheten presenterade också uppdraget och webbplatsen vid ett utbildningstillfälle på temat hot och hat för Sveriges ungdomsorganisationer, LSU. Utbildningen genomfördes hösten 2019 som en del i ett program om hållbart engagemang och ledarskap och samlade representanter för 15 av LSU:s medlemsorganisationer.

Efter avslutandet av regeringsuppdraget planerar Brottsoffermyndigheten att genomföra en temadag om hot och hat mot personer som deltar i samhällsdebatten. Dagen kommer att hållas i Göteborg i december 2019.

Resultat av spridningsinsatserna

Spridningsinsatserna följdes upp genom besöksstatistik på tystnainte.se och på olika arrangemang, uppföljning av annonser och mediegenomslag, statistik för e-postutskick samt av följare och inlägg på sociala medier.

Webbplats och sociala medier

Besöken på webbplatsen tystnainte.se följdes upp genom analysverktyget Google Analytics. Webbplatsen fick från lanseringen den 7 maj fram till den 30 september 2019 cirka 18 000 besök.

Webbplatsen Tystna inte fick också uppmärksamhet genom en nominering till Publishingpriset i kategorin informationssajter hösten 2019. Publishingpriset är en jurybedömd kommunikationstävling. Juryn bedömer bidragen utifrån grafisk design, textinnehåll, visuellt innehåll och användarbarhet. Finalen i tävlingen hålls den 5 november 2019.

Brottsoffermyndighetens Instagram-konto fick under samma period cirka 125 följare och Facebook-kontot drygt 130 följare.

PR-arbete

Hot och hat är ett ämne som uppmärksammas och debatteras i massmedia och av politiker. Kombinationen av ett aktuellt och angeläget ämne tillsammans med lanseringen av uppdraget bidrog till att kampanjen fick ett relativt stort genomslag i media.

PR-arbetet resulterade i ett flertal rapporteringar i olika nyhetsmedier. Redan den 16 april hade Kulturnytt i Sveriges Radio P1 ett inslag om att Brottsoffermyndigheten planerade att lansera en ny webbplats i maj. I samband med lanseringen rapporterade Kulturnyheterna i

Sveriges Television om satsningen. Dessutom medverkade Brottsoffermyndighetens generaldirektör och journalisten Irena Pozar i Morgonstudion i SVT.

Pressmeddelandet plockades upp av TT vilket resulterade i artiklar i riksmedier som Ny Teknik, Expressen och Svenska Dagbladet samt ett trettiotal lokaltidningar, bland annat Katrineholms-Kuriren, Göteborgs-Posten och Vimmerby Tidning. Därutöver uppmärksammades nyheten i en rad andra medier såsom Författaren, Medievärlden och Tidningen Arbetsliv samt på sociala medier.

Annonsering

Under den inledande kampanjen annonserade Brottsoffermyndigheten i följande medier och med nedanstående räckvidd som resultat:

Scen och film

- Annonser i tidskrift 15 maj 2019: 8 600 exemplar

Universitetsläraren

- Webbannonser 13 maj till 30 juni 2019: 22 369 besökare på www.universitetslararen.se
- Nyhetsbrev 23 maj 2019: utskick till 17 235 SULF-medlemmar samt till 625 prenumeranter

Journalisten

- Nyhetsbrev 27 maj till 1 juni 2019: 38 089 prenumeranter
- Webbannonser 27 maj till 2 juni 2019: uppgift saknas

Dagens Samhälle

- Webbannonser 20 maj till 26 maj 2019: 70 115 visningar

Konstnären

- Annonser i tidskrift 7 juni 2019: 9 000 prenumeranter
- Nyhetsbrev 20 september 2019: utskick till mer än 6 000 medlemmar

Författaren

- Annonser i tidskrift 20 september 2019: 3 300 exemplar.

I september 2019 annonserade Brottsoffermyndigheten om Tystna inte genom annonsnätverket Google DisplayNetwork. Totalt tog myndigheten fram 36 olika varianter på webbannonser. Under kampanjperioden från den 9 till 25 september fick annonserna på Google Display Network 7 300 klick. Brottsoffermyndigheten genomförde även en sökordsannonsering på Google för Tystna inte. Sökordsannonserna fick under kampanjperioden närmare 3 300 klick. En av de mest framgångsrika sökordsannonserna handlade om att polisanmäla hot och hat. Den genererade 535 klick. Det är ett väldigt positivt resultat eftersom en viktig utgångspunkt för materialet är att få fler att polisanmäla hot och hat.

All annonsering på Google genererade totalt 10 600 klick. Drygt 70 procent av dessa klick gjordes av kvinnor, vilket var en prioriterad målgrupp i uppdraget. Vad gäller ålder gjordes den största andelen klick, 63 procent, av personer 18–44 år. Statistik från Google Analytics

visar också att kvinnor i åldrarna 25–44 år gjorde längre besök på webbplatsen och att de besökte fler sidor, vilket tyder på att de fann webbplatsen mer relevant. Den sida som flest besökte efter den sida de först varit inne på var Stöd och hjälp.

Det sponsrade inlägget på Facebook visades för 87 000 personer. Den största andelen, 71 procent, av dessa personer var kvinnor. Närmare 20 000 såg filmen i minst 15 sekunder eller längre. Sammantaget resulterade inlägget i 976 klick.

E-postutskick

Brottsoffermyndigheten gjorde ett e-postutskick i maj 2019 till närmare 800 e-postadresser riktat till nyckelpersoner, organisationer och myndigheter som möter personer som utsatts för hot och hat i samhällsdebatten. I september 2019 gjorde Brottsoffermyndigheten ett e-postutskick till ovanstående målgrupper för att påminna dem om att besöka webbplatsen tystnante.se. Utöver detta informerade Brottsoffermyndigheten om Tystna inte i sitt ordinarie nyhetsbrev som nådde drygt 2 200 prenumeranter.

Sveriges Kommuner och Landsting spred också information om Tystna inte i sitt veckobrev som gick ut till 11 717 mottagare och i sitt demokratibrev som spreds till 1 700 personer.

Möten och utbildningar

Via webbseminarier, temadagar, utbildningar och möten har Brottsoffermyndigheten nått minst 800 personer. Förutom de som såg direktsändningarna av Sveriges Kommuner och Landstings webbseminarier tillkommer även de som valt att ta del av sändningarna i efterhand.

Utfall av spridningsinsatserna

Brottsoffermyndigheten hade en begränsad budget för att sprida information om Tystna inte. I ett inledande skede försökte myndigheten nå målgrupperna via så specifika kanaler som möjligt, till exempel genom annonser i branschtidskrifter och e-postutskick. Genom denna marknadsföring bedömer Brottsoffermyndigheten att många inom målgrupperna har nåtts av information om att webbplatsen existerar. Myndigheten ville efter den inledande spridningsinsatsen försöka nå målgrupperna på andra sätt för att öka webbtrafiken ytterligare och för att se vad som skulle ge bäst resultat. Brottsoffermyndigheten valde därför att göra en mindre kampanj i form av sökordsannonsering, sponsrade inlägg på Facebook och annonser via Google Display Network. Den här formen av digital marknadsföring gjorde det möjligt att rikta annonser till bland annat unga kvinnor liksom till personer som är i direkt behov av information om till exempel hur en polisanmälan går till.

Den kompletterande kampanjen gav på kort tid goda effekter vad gäller antalet besök på webbplatsen. Kampanjen optimerades under perioden för att rikta informationen till de som var intresserade av att läsa mer av innehållet, vilket mättes genom hur många sidor de besökte vid ett tillfälle och hur lång tid de spenderade på webbplatsen. Det finns potential att optimera kampanjen ytterligare om den genomförs vid ett senare tillfälle.

Utöver annonseringen bedömer Brottsoffermyndigheten också att fysiska möten i form av till exempel seminarier och temadagar gav goda resultat. Vid dessa tillfällen fanns möjlighet att nå ut direkt till de som möter utsatta personer för att de i sin tur ska kunna vidareförmedla informationen. Även Brottsoffermyndighetens referensgrupper betonade vikten av att komplettera digital spridning med fysiska möten.

Behovsanalys och förslag på fortsatta åtgärder

Enligt regeringsuppdraget ska Brottsoffermyndighetens slutredovisning innehålla en framåtsyftande behovsanalys med förslag på hur det stödjande arbetet mot hot och hat kan utvecklas och spridas ytterligare.

Behovsanalysen och förslagen på fortsatta åtgärder grundar sig på myndighetens kartläggning samt den information som har lämnats i referensgrupperna och övrigt samråd. Synpunkter har också kommit in från de medverkande i Beyond Researchs kvalitativa intervjuundersökning. Därutöver har förslag till förbättringar och fortsatta åtgärder inkommit via den webbenkät som fanns på Tystna inte under september 2019.

Samordning av fortsatta insatser

Under de senaste åren har myndigheter som Polismyndigheten, Statens medieråd, Brottsförebyggande rådet, Totalförsvarets forskningsinstitut, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Konstnärnämnden haft uppdrag kopplade till näthat samt hot och hat inom det demokratiska området. Projekt inom området har bland annat bedrivits av Brottsofferjouren Sverige, Prevent, Sveriges Kommuner och Landsting, Make Equal och Civil Rights Defenders.

Samverkan på området är angelägen

Flera av de myndigheter och organisationer som Brottsoffermyndigheten har haft samråd med under uppdragstiden har uttryckt sig positiva till att det nu, bland annat genom handlingsplanen, pågår flera insatser för personer som utsätts för hot och hat. Representanterna har samtidigt betonat behovet av långsiktighet i arbetet med utsatthet för hot och hat inom det demokratiska samtalet. Det innebär att det arbete som har byggts upp inför och under handlingsplanen Till det fria ordets försvar behöver förvaltas, utvecklas och utvärderas även efter handlingsplanens utgång. Som ett led i detta arbete har representanterna till exempel uttryckt ett behov av ett nätverk avseende hot och hat inom det demokratiska samtalet. De har framfört önskemål om att en sådan samverkansgrupp skulle kunna ta sin utgångspunkt i de referensgrupper som redan har skapats inom ramen för Brottsoffermyndighetens regeringsuppdrag.

Polismyndigheten bör ansvara för en samverkansgrupp

Brottsoffermyndigheten föreslår att Polismyndigheten ska överta ansvaret för en samverkansgrupp och inkludera både myndigheter och civilsamhällets organisationer i arbetet. Polismyndigheten har nationell kompetens inom området genom sina särskilda demokrati- och hatbrottsgrupper i landets tre storstadsregioner. En sådan samverkansgrupp skulle också kunna utgöra en viktig part i arbetet med en fortsatt handlingsplan om hot och hat inom det demokratiska samtalet efter år 2020. En fortsatt handlingsplan skulle innebära att frågorna likt i dag fortsatt kan behandlas inom flera departement och i uppdrag till flera olika myndigheter.

Inrätta demokrati- och hatbrottsgrupper i varje polisregion

Brottsoffermyndigheten anser att definitionen av vilka som ingår i det demokratiska samtalet behöver vidgas. Det kommer att innebära ett utökad behov av stödjande insatser.

Brottsoffermyndigheten föreslår att Polismyndigheten ska utveckla sitt arbete med demokratibrott så att varje region har en egen demokrati- och hatbrottsgrupp. Dessa grupper bör ha ett särskilt fokus på att hjälpa och stödja samtliga deltagare i samhällsdebatten som utsätts för hot och hat. Ett samordningsansvar innebär även kontakter med andra myndigheter inom rättsväsendet, socialtjänsten, säkerhetsansvariga inom kommuner och andra verksamheter samt ideella organisationer.

Inkludera frågor om hot och hat i demokratiarbetet

Kommittén Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati (Ku 2018:02) är en angelägen part i det fortsatta arbetet som kan bidra till samordning av de många initiativ som demokratiområdet omfattar. Kommittén arbetar med att öka kunskapen och medvetenheten om samt engagemanget för och delaktigheten i demokratin. Även MIK-kommittén (Ku: 2018:04) arbetar med frågor som på olika sätt berör utsatthet för hot och hat. Dessa kommittéer har byggt upp nätverk av myndigheter och organisationer som på olika sätt verkar för demokratins fortsatta framväxt. Även om frågor som rör utsatthet för hot och hat är en del av kommittéernas områden anser Brottsoffermyndigheten att den tidigare föreslagna samverkansgruppen är nödvändig. Frågor som rör hot och hat mot deltagare i det demokratiska samtalet behöver införlivas i befintliga myndighets- och organisationsstrukturer.

Kunskapshöjning

I Brottsoffermyndighetens arbete med Tystna inte har det blivit tydligt att mer kunskap behövs inom området. Därför föreslår myndigheten ett antal insatser i form av kartläggningar, statistiska undersökningar och fördjupade studier.

Vidga definitionen av deltagare i det demokratiska samtalet

Brottsoffermyndigheten anser att synen på vilka som deltar i det demokratiska samtalet behöver breddas. Förutom journalister, konstnärer och förtroendevalda som nämns i regeringens handlingsplan behöver fler grupper synliggöras. Det gäller till exempel unga influencers som kan verka inom flera olika områden och som ofta inte har någon särskild organisation att vända sig till för stöd och hjälp. Det gäller också forskare, inklusive gästforskare från andra länder än Sverige, som kan känna svårigheter att vända sig till en institutions- eller universitetsledning för att anmäla utsatthet.

Vidare kan personer som är aktiva i civilsamhällets organisationer vara föremål för hot och hat i den offentliga debatten. Det kan till exempel gälla för personer som företräder olika ungdomsorganisationer, politiska partier eller religiösa samfund. Det behöver även finnas en vidare syn på den stora krets av enskilda personer som uttrycker åsikter utan att vara anslutna till en organisation eller verksamhet. Numera engagerar sig många via sociala medier i olika aktiviteter utan att tillhöra en traditionell föreningsverksamhet, till exempel i upprop för klimatfrågor. Det gäller inte minst bland unga personer.

För att värna det demokratiska samtalet behöver en kommande handlingsplan bredda förståelsen för vilka som deltar i samhällsdebatten. Samtliga av dessa grupper och individer behöver inkluderas i politiska åtgärder och handlingsplaner.

Inkludera fler grupper i kartläggningar om utsatthet

Brottsoffermyndigheten vill också betona behovet av långsiktiga studier för att se hur utsattheten varierar över tid. Dessutom behöver olika undersökningar samordnas för att de ska bli jämförbara. Här bör Politikernas trygghetsundersökning, som genomförs av Brottsförebyggande rådet och Journalisternas trygghetsundersökning, som genomförs vid Göteborgs universitet, kunna fungera som modeller för en samlad undersökning om demokratibrott riktad till samtliga deltagare i det demokratiska samtalet alternativt för kompletterande undersökningar av fler målgrupper. I en sådan undersökning är det viktigt att belysa kopplingen mellan utsatthet och olika diskrimineringsgrunder. Brottsoffermyndigheten anser att Brottsförebyggande rådet bör få regeringens uppdrag att genomföra undersökningar bland samtliga grupper som deltar i det demokratiska samtalet, liknande den som i dag genomförs för politiskt förtroendevalda.

Förbättra statistiken om polisanmälningar

För Polismyndigheten är det viktigt att det i samband med polisanmälan framgår om det handlar om brott mot förtroendevalda, journalister och konstnärer. Det gör det lättare för polisen att identifiera dessa typer av brott och handlägga det på rätt plats med rätt kompetens. Därutöver behöver brottskodningen förbättras och målgrupperna behöver breddas till att omfatta samtliga deltagare i det demokratiska samtalet. Det skulle bidra till en mer rättvisande bild av hur hot och hat i samhällsdebatten faktiskt ser ut och utifrån det även kunskap om hur resurser bör fördelas.

Genomför fördjupade studier om konsekvenser för demokratin

Undersökningar om utsatthet behöver även kompletteras med undersökningar om vilka konsekvenser utsattheten får för vår demokrati. Hur förhåller sig till exempel ålder, kön och andra diskrimineringsgrunder till avhopp och självcensur? Finns det vissa områden som riskerar att försvinna från samhällsdebatten när varken politiker, journalister, forskare eller civilsamhällets representanter vågar diskutera? Ett första steg skulle kunna vara en fördjupad studie av Politikernas trygghetsundersökning om konsekvenser om hot och hat som förslagsvis kunde genomföras i samarbete mellan Sveriges Kommuner och Landsting och Brottsförebyggande rådet.

Gör en internationell jämförelse om stöd och hjälp

Frågan om hot och hat i det demokratiska samtalet är inte enbart en svensk angelägenhet, utan en global fråga. Enligt Utrikespolitiska institutet hamnar Sverige vid internationella jämförelser bland de främsta länderna i fråga om demokratiska institutioner, rättsstatens funktioner, politiska och medborgerliga rättigheter samt press- och yttrandefrihet. Även om Sverige har mycket att tillföra andra länder skulle det behövas en internationell jämförelse för att finna goda exempel gällande stöd och hjälp till de som utsätts för hot och hat. Brottsoffermyndigheten har erfarenhet av internationella kartläggningar och skulle kunna vara en lämplig myndighet för ett sådant uppdrag.

Undersök vilka som står för hot och hat

I dagsläget saknas mycket av kunskapen om vilka det är som uttrycker hot och hat mot deltagare i det demokratiska samtalet, vad de uttrycker och hur hoten och hatet sprids. Denna kunskap behövs för att få förståelse för hur det hotar vår demokrati samt hur vi kan skydda demokratin och de personer som utsätts så att de vill fortsätta delta i samhällsdebatten. När det gäller extrema rörelsers koppling till hot och hat är det viktigt med internationella perspektiv, vilket talar för en global jämförelse. Brottsförebyggande rådet, Myndigheten för

samhällsskydd och beredskap och Totalförsvarets forskningsinstitut kan vara lämpliga för uppdraget.

Utbildning och kompetensutveckling

Att utsatta personer får stöd, hjälp och bra bemötande från rättsväsendet kan vara avgörande för om de fortsätter att delta i det demokratiska samtalet. Brottsoffermyndigheten anser därför att det är angeläget med utbildning inom rättsväsendets myndigheter för att ge ett bättre stöd till personer som utsätts för hot och hat i det demokratiska samtalet. Även utsatta personer, allmänheten och gärningspersoner behöver information.

Bemötandet behöver förbättras

Utsatta personer tenderar att skuldbelägga sig själva och behöver därför möta myndighetspersoner som betonar att utsattheten inte är självförvållad. Det är särskilt angeläget och viktigt att Polismyndigheten tydligt erbjuder stöd och hjälp med bevisning och att det görs på ett respektfullt sätt. Ett annat sätt att värna det demokratiska samtalet är att inte begränsa personer som deltar i det demokratiska samtalet från att uttrycka sig på olika sätt, till exempel på sociala medier. Det behövs en större förståelse för vad demokratibrotten innebär för den som utsätts och den sekundära viktimisering som kan uppstå när en utsatt persons agerande ifrågasätts.

Utbilda Polismyndighetens personal i bemötandefrågor

Polismyndigheten är en viktig aktör inom rättsväsendet som tidigt möter utsatta och som behöver fördjupad kunskap om bemötande av personer som utsätts för hot och hat i det demokratiska samtalet. Utbildningen måste omfatta Polismyndighetens personal i hela landet så att det inte har någon betydelse var en person utsätts för hot och hat.

Brottsoffermyndigheten har lång erfarenhet av att arbeta med utbildning riktad till yrkesverksamma och har byggt upp en god kunskap om utsatthet för hot och hat inom det demokratiska samtalet. Brottsoffermyndigheten skulle därmed kunna bistå Polismyndigheten i utbildningsinsatser på en nationell och regional nivå, med det webbaserade materialet Tystna inte som grund.

Utveckla brottsofferarbetet i socialtjänsten

Inom landets kommuner behöver socialtjänsten kopplas samman med polisens demokratibrottsansvariga för att utveckla bemötandet av personer som vänder sig till socialtjänsten efter att ha utsatts för hot och hat. I detta arbete bör Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting samt Polismyndigheten tillsammans med Brottsoffermyndigheten ta fram en grundläggande utbildning för socialtjänsten. Brottsoffermyndighetens webbplats Tystna inte kan fungera som en utgångspunkt för utbildningen. Innehållet bör vara inriktat på innebörden av demokratibrott och konsekvenser för de personer som utsätts. Därtill bör en manual för bemötande, stöd och skydd av dessa brottsoffer tas fram.

Utbilda fler inom civilsamhället för att motverka demokratibrott

Civilsamhällets organisationer fyller i sig en viktig funktion i att vara demokratibärare. För dessa organisationer behövs såväl kompetensutveckling för att bättre kunna bemöta de personer som vänder sig till verksamheten för stöd och hjälp, som utbildning i hur organisationerna hjälper och stödjer sina egna förtroendevalda och företrädare vid utsatthet. Frågan kan uppmärksammas på nationell nivå: till exempel via Volontärbyrån, Forum för frivilligt socialt arbete, Ideell Arena, Sveriges ungdomsorganisationer samt Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället. Brottsofferjouren Sverige

har som en del i regeringens handlingsplan genomfört utbildningar i demokratibrott för personal i joutrens nationella telefoncentral och för aktiva inom sina medlemsjourer för att Brottsofferjouren ska kunna ge utsatta för hot och hat ett gott bemötande och stöd. Brottsofferjouren Sverige har tagit fram ett webbaserat material som även skulle kunna vara användbart för att öka kompetensen i bemötandefrågor om det också kan erbjudas till andra organisationer inom civilsamhället.

Fortsätt att rikta insatser till specifika grupper

Utöver utbildning och kompetensutveckling gällande bemötande av samtliga deltagare i det demokratiska samtalet behövs det även riktade insatser. När det gäller ansvaret för de politiskt förtroendevalda bör Sveriges Kommuner och Landsting få fortsatt ansvar för att kompetensutveckla och informera säkerhetsansvariga, regionansvariga och politiskt förtroendevalda. Medieinstitutet Fojo bör ha fortsatt ansvar för att kompetensutveckla och informera journalister och frilansare samt deras uppdragsgivare. Konstnärnämnden bör på samma sätt få fortsatt ansvar för att kompetensutveckla och informera konstnärer, olika uppdragsgivare och arrangörer. För landets universitet och högskolor behöver en samordnande organisation ansvara för kompetenshöjning på nationell nivå.

Därutöver finns det många branschorganisationer, fackförbund och arbetsgivarorganisationer runt personer som utsätts för hot och hat som också behöver fördjupad kunskap på området. En möjlig väg till kompetensutveckling är att företrädare för dessa organisationer deltar i Brottsoffermyndighetens temadagar.

Inkludera perspektiv om hot och hat i MIK-arbetet

Utbildning i medie- och informationskunnighet, MIK, är en viktig åtgärd för skolelever och allmänhet. I augusti 2018 tillsattes MIK-kommittén som arbetar med utåtriktade insatser som ökar människors motståndskraft mot desinformation, propaganda och näthat, till exempel genom medie- och informationskunnighet. Kommittén ska samverka med relevanta aktörer, bland annat Statens medieråd, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Statens skolverk och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Även Brottsoffermyndigheten har samverkat med kommittén som hjälpt till att sprida information om Tystna inte.

Brottsoffermyndigheten ser fram emot att MIK-kommittén presenterar hur frågan om utbildning inom medie- och informationskunnighet kan tas vidare inom den befintliga myndighetsstrukturen. I detta arbete är det viktigt att komma ihåg perspektiv kring hur vår demokrati påverkas av att deltagare i det demokratiska samhället tystas och vad det kan få för långsiktiga konsekvenser. Det är kunskap som också är viktigt att få i tidig ålder. För att belysa dessa perspektiv behöver representanter i den föreslagna samverkansgruppen finnas med i den fortsatta samordningen på MIK-området. Ett annat angeläget perspektiv att ha med i arbetet är att hot och hat inte bara sker på nätet.

Stöd och skydd

Enligt regeringens handlingsplan finns stora variationer i vilket stöd som olika deltagare i det demokratiska samtalet har tillgång till och Brottsoffermyndigheten har fått denna bild bekräftad under uppdragstiden. Stödet kan till exempel vara avhängigt om den utsatta personen har deltagit i det demokratiska samtalet inom ramen för sin anställning eller inte.

Brottsoffermyndigheten har konstaterat att det inte får förekomma några trösklar för den person som söker stöd, eftersom det ofta redan är fråga om tidspressade personer som av olika anledningar kan ha svårt att medge sin utsatthet och behovet av stöd. Verksamheter som möter personer som är utsatta för eller riskerar att utsättas för hot och hat har en viktig roll i att hjälpa dem att få hjälp, stöd och upprättelse.

Arbetsgivare har ansvar för arbetsmiljö

Under arbetet med Tystna inte har det blivit tydligt att många av de utsatta anser att hot och hat är någonting som ingår i arbetet och att flera av dem har svårt att erkänna sin utsatthet. Många har till exempel inte sökt stöd och hjälp och flera utsatta återkommer till att det finns andra som har det värre. I flera branscher finns också ett machoideal som gör det svårt att visa något som kan uppfattas som svaghet. För många flyter också arbetsliv och privatliv ihop, mycket genom närvaro i sociala medier, vilket gör att hoten och hatet kan pågå dygnet runt utan möjlighet till återhämtning för de utsatta.

Arbetsgivare behöver ha riktlinjer om hur stödet och skyddet ska se ut. Det är också viktigt att tydliggöra arbetsgivares ansvar vad gäller sociala medier som används i arbetet. Arbetsgivare och andra ansvariga behöver också förtydliga handlingsplaner så att det framgår var en person kan få stöd, till exempel via företagshälsovården om det finns ett sådant avtal. Det behöver också göras tydligare om det finns särskilt utpekade personer på arbetsplatsen som kan ge stöd, skydd och råd till utsatta personer, till exempel säkerhetsansvariga.

Uppdatera Arbetsmiljöverkets föreskrifter om våld och hot

En viktig utgångspunkt i arbetsmiljöarbetet är Arbetsmiljöverkets föreskrifter om våld och hot i arbetsmiljön. Föreskrifterna är dock från 1993 och har ett tydligt fokus på till exempel rån. Vid något tillfälle nämns trakasserier via post och telefon men det saknas exempel på hot och hat via e-post, sociala medier och andra digitala kanaler. Det är viktigt att arbetsgivare inser vilka konsekvenser hot och hat kan få för anställda och att grundläggande styrdokument tydliggör problematiken. Arbetsmiljöverkets föreskrifter om våld och hot i arbetsmiljön behöver därför uppdateras. Arbetsmiljöverket och Prevent bör arbeta tillsammans för att ta fram stödmaterial för rutinerna på olika arbetsplatser.

Branschorganisationer och fackförbund behöver sprida information

Det finns många branschorganisationer och fackförbund som kan fungera stödjande och rådgivande för en person som har blivit utsatt för hot och hat. Det gäller inte minst för de personer som inte har någon arbetsgivare eller som har oklara anställningsförhållanden, till exempel förtroendevalda, frilansare, influencers och personer med tillfälliga anställningar. Dessa organisationer är viktiga för att sprida information om var personer som utsätts för hot och hat kan få stöd och hjälp. Det skulle också vara möjligt för organisationer att erbjuda stöd likt den helpdesk som nu finns på Medieinstitutet Fojos webbplats Demokratijouren.

Utveckla stödet till unga kvinnor

Hot och hat som drabbar kvinnor är ofta kopplat till kön, makt och sexualitet. Till exempel är integritetskränkande brott i högre grad av sexualiserad natur när det gäller brott mot kvinnor jämfört med brott riktade mot män. Utsattheten gör att kvinnors röster riskerar att tystna och därmed begränsas det offentliga samtalet. Särskilt utsatta är unga kvinnor och stödet till dem behöver därför utvecklas. Brottsoffermyndigheten ser en möjlighet att komplettera traditionellt samtalsstöd med interaktiva stödfunktioner, till exempel en chatt eller ett digitalt stödforum via en ideell organisation.

Ge medborgare verktyg för att stötta utsatta

Brottsoffermyndigheten ser också ett behov av att alla medborgare visar att den som utsätts för hot och hat i det demokratiska samtalet inte är ensam. Det kan ske genom att personer som står bredvid, till exempel på sociala medier och i olika forum på internet, visar att de står upp för den utsatta. Exempel på en sådan social aktion är #jagärhär. Det finns också information om att backa varandra på internet, till exempel via webbplatsen Näthatshjälpen. Även MIK-kommittén och kommittén Demokratin 100 år – samling för en stärkt demokrati skulle kunna bidra till att ge information och verktyg till medborgare som vill stötta deltagare i det demokratiska samtalet som utsätts för hot och hat.

Brottsoffermyndigheten ser ett värde i att sprida den här typen av verktyg och information via en kampanj riktad till allmänheten. En sådan insats når även gärningspersoner och kan samtidigt fungera stärkande för de utsatta eftersom det visar att samhället tar frågan om hot och hat på allvar. Brottsoffermyndigheten har erfarenhet att ta fram och sprida liknande information till allmänheten genom ett tidigare uppdrag om den nya sexualbrottslagstiftningen. Därför bör Brottsoffermyndigheten kunna få i uppdrag att samordna en sådan kampanj även för detta område. Kampanjen kan genomföras tillsammans med Statens medieråd.

Gör det enkelt att anmäla hot och hat

Det kan konstateras att få personer polisanmäler hot och hat inom det demokratiska samtalet. Många uppger att de polisanmält tidigare men att det inte har lett till något, vilket gör att de väljer att inte anmäla om de blir utsatta igen. Det är viktigt att polisen uppmuntrar deltagare i det demokratiska samtalet att polisanmäla hot och hat. Dessutom måste Polismyndigheten prioritera resurser och kompetens så att den här typen av brott klaras upp i högre grad.

Det finns också behov av att förbättra stödet vid polisanmälan, till exempel genom att göra det möjligt att anmäla hot och hat via internet samt ladda upp eventuellt bevismaterial vid anmälan. Eftersom många är upprepat utsatta skulle det dessutom vara bra att kunna komplettera en anmälan med ytterligare bevismaterial via en sådan e-tjänst.

Make Equal erbjuder via webbplatsen Näthatshjälpen användare digital hjälp med att skapa och skicka in en polisanmälan. Polismyndigheten bör få i uppdrag att se över möjligheterna till en digital anmälningsfunktion vid utsatthet för hot och hat på polisens webbplats. Polisen bör även fortsätta sitt arbete med att visa sig på internet, liksom de trygghetskapande och stödjande insatser som görs genom att vara fysiskt synliga på till exempel på gator och torg.

Utveckla och sprid Tystna inte

Det finns i dag flera olika webbplatser som innehåller information om hot och hat riktad till deltagare i det demokratiska samtalet, till exempel Demokratijouren som Medieinstitutet Fojo tagit fram till journalister och Motverka hot och hat – en vägledning som Konstnärsnämnden tagit fram till konstnärer. Tystna inte tar ett brett grepp om utsatthet på demokratiområdet och webbplatsen innehåller information för samtliga grupper. Därutöver finns länkar till flera relevanta informationssatsningar inom handlingsplanen på Tystna inte.

Om ett utbildningsuppdrag om bemötande av utsatta riktat mot polisen skulle bli aktuellt kan webbplatsen utökas för att ge mer fördjupad information till denna målgrupp.

Brottsoffermyndigheten har nyligen tagit fram en webbutbildning riktad till vittnesstöd vars byggstenar enkelt skulle gå att återanvända på Tystna inte.

Det finns även potential att utveckla informationen och funktionerna på Tystna inte. Till exempel saknas i dag information på engelska och en mer sammanfattande information skulle vara användbar och viktig för bland andra engelsktalande gästforskare. För att utöka tillgängligheten på webbplatsen skulle även en uppläsningfunktion medföra en förbättring. I den webbenkät som genomfördes på Tystna inte under september 2019 framkom också önskemål om en sökfunktion på webbplatsen, ett förslag som ytterligare skulle kunna förenkla sidan för den som söker information.

Brottsoffermyndigheten anser inte att mängden information om hot och hat mot deltagare i samhällsdebatten behöver utökas. Det viktiga är i stället att fortsätta sprida materialet som tagits fram till målgrupperna.

Att sprida kännedom om en ny webbplats tar både tid och pengar i anspråk. Inom uppdraget har Brottsoffermyndigheten börjat marknadsföra Tystna inte framför allt genom annonsering. Trots den korta perioden för spridningsinsatser har marknadsföringen gett ett visst resultat, även om det är för tidigt att utvärdera effekterna av insatserna. För att lyckas nå fler personer inom målgrupperna behöver Brottsoffermyndigheten arbeta på en bred front och komplettera annonsering med fysiska träffar i form av utbildnings- och informationstillfällen, till exempel temadagar, mässdeltagande och möten med branschorganisationer och fackförbund. Myndigheten kan också genomföra kompetenshöjande insatser för övriga aktörer i rättsväsendet och civilsamhällets organisationer, till exempel genom att anordna temadagar i hela landet.

Brottsoffermyndighetens förhoppning är därför att myndigheten ska få i uppdrag av regeringen att ytterligare sprida webbplatsen tystnainte.se till samtliga deltagare i det demokratiska samtalet och även till de som möter utsatta personer.

2017-07-13
Ku2017/01674/D

Kulturdepartementet

Brottsoffermyndigheten
Box 470
901 09 UMEÅ

Uppdrag till Brottsoffermyndigheten att ta fram utbildnings- och informationsmaterial om stöd till deltagare i det demokratiska samtalet som utsätts för hot och hat

Regeringens beslut

Regeringen ger Brottsoffermyndigheten i uppdrag att ta fram utbildnings- och informationsmaterial för att stödja deltagare i det demokratiska samtalet som utsätts för eller riskerar att utsättas för hot och hat. Utbildnings- och informationsmaterialet ska kunna användas av myndigheter, organisationer och enskilda personer. Syftet är att materialet ska utgöra stöd till enskilda personer som är utsatta för hot och hat i den offentliga debatten, inte minst på internet och i sociala medier. Det ska även bidra till att yrkesverksamma och det civila samhället bättre ska kunna stödja personer som blir, eller riskerar att bli, utsatta för hot och hat. Arbetet ska ske i samråd med Brottsförebyggande rådet, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Brottsofferjouren Sverige, samt andra aktörer som har kunskap om, och kommer i kontakt med, personer som utsätts för hot och hat i det offentliga samtalet. Eftersom det finns könsrelaterade skillnader i utsattheten ska ett jämställdhetsperspektiv beaktas vid genomförandet av uppdraget och åskådliggöras i materialet.

Brottsoffermyndigheten får för uppdragets genomförande använda 750 000 kronor under 2017. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 1, anslag 6:1 Allmänna val och demokrati, anslagspost 20 – del till Kammarkollegiet. Medlen för 2017 utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 1 oktober 2017. Medel som inte förbrukas ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 1 februari 2018.

Brottsoffermyndigheten ska slutredovisa uppdraget inklusive en ekonomisk redovisning till Regeringskansliet (Kulturdepartementet, med kopia till Justitiedepartementet) senast den 2 oktober 2019. Slutredovisningen ska innehålla en beskrivning av uppdragets genomförande samt en analys och bedömning av utfall. Redovisningen ska även innehålla en framåtsyftande behovsanalys med förslag på hur det stödjande arbetet mot hot och hat kan utvecklas och spridas ytterligare.

Ärendet

Regeringen beslutar denna dag om en handlingsplan för att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat med inriktningen att stärka arbetet med att förebygga förtroendevaldas, journalisters och konstnärers utsatthet för hot och hat. Uppdraget till Brottsoffermyndigheten sker inom ramen för denna handlingsplans åtgärder.

Regeringen avser vidare att tilldela 1 500 000 kronor för 2018 och 1 250 000 kronor för 2019 under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens budgetförslag.

Skäl för regeringens beslut

Den digitala utvecklingen har skapat förutsättningar för ett mer öppet och inkluderande demokratiskt samtal. Fler än någonsin har möjlighet att uttrycka, sprida och ta del av olika åsikter, idéer och information. Samtidigt har internet och sociala medier som arena och verktyg underlättat att framföra och sprida propaganda, desinformation och falska nyheter, likväl som hot och hat. Det finns könsrelaterade skillnader i utsattheten och särskilt utsatta är människor som syns, hörs och engagerar sig i samhällsfrågor. Till exempel utsätts förtroendevalda, journalister och författare för hot och trakasserier, inte sällan med olika former av själv censur som följd. När röster som vill påverka samhällsutvecklingen tystas och tystnar är det ett hot mot det demokratiska samtalet och i förlängningen ett hot mot demokratin.

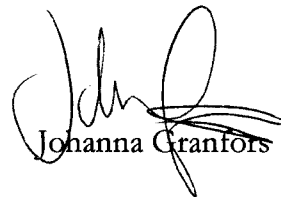
Ett hårdare samtals- och debattklimat visar på behov av att stärka det förebyggande arbetet mot hot och hat. Alla som deltar i den offentliga debatten och engagerar sig i samhällsfrågor ska ha tillgång till ett grundläggande stöd vid utsatthet för hot och hat. Samtidigt finns det stora variationer i vilken tillgång till förebyggande insatser och stöd vid utsatthet som olika deltagare i det demokratiska samtalet får. Det är viktigt att det

finns lättillgänglig information om vilket stöd som finns och att det når målgrupper och enskilda individer som är särskilt utsatta.

På regeringens vägnar

Alice Bah Kuhnke

Johanna Granförs

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/KRIM, PO
Socialdepartementet/FS, FST, JÄM
Finansdepartementet/BA
Kulturdepartementet/KO, MF
Brottsförebyggande rådet
Kammarkollegiet
Konstnärsnämnden
Linnéuniversitetet
Polismyndigheten
Socialstyrelsen
Brottsofferjouren Sverige